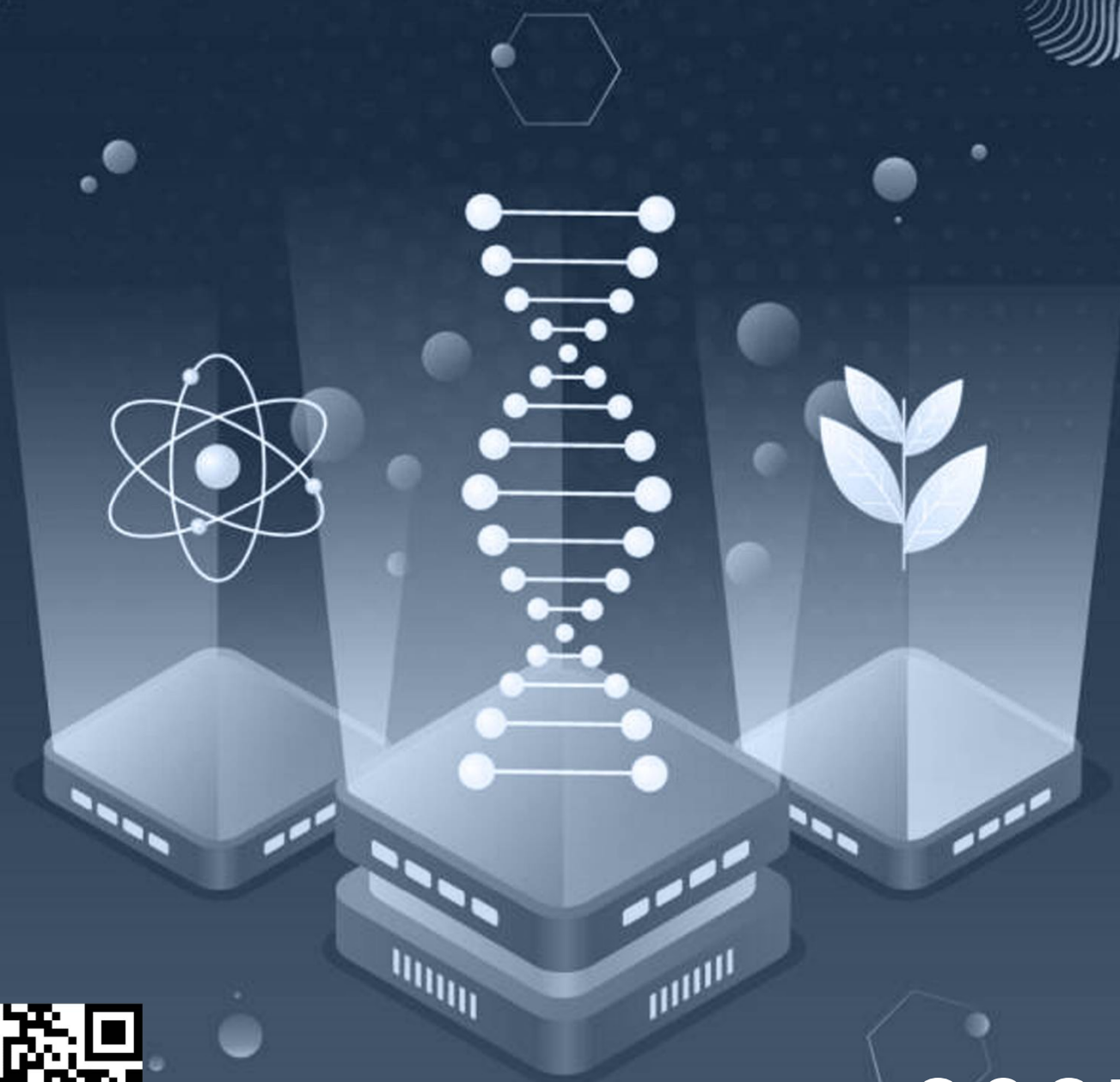

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 3, Issue 6 **2025**

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 6 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 3, HOMEP 6

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 3, ISSUE 6

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MA'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№6 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2025-6>

Бош муҳаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna
Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Бош муҳаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudoynazarov Egambergan Madrahimovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent Ma'mun Universiteti NTM

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI (INGLIZ TILI)

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Kalandarov Oybek Ruzimbayevich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Yakubov Muzaffar Kamildjanovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Samandarova Lola Sultanovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

FILOLOGIYA FANLARI (RUS TILI)

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Ruzmetov Surojbek Allaberganovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (NEMIS)

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (O'ZBEK TILI)

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar
akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Goncharov Yuriy Mixaylovich

Tarix fanlari doktori, professor
Altay davlat universiteti Rossiya

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent
Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),
dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyozova Mamlakat Tojiyevna

Tarix fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Urganch davlat universiteti

Xo'jamuratov Umarjon Rustamovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch pedagogika instituti

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor
Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor
Grodno davlat universiteti Belorusiya

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'gli

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Slepko Yuriy Nikolayevich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Yaroslav davlat pedagogika universiteti

Xazova Svetlana Abduraxmanovna

Psixologiya fanlari doktori, dotsent Kostroma
davlat universiteti Belarusiya

Kalandarova Madina Baxadirovna

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Nazarova Maloxat Berdiboyevna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Xudaynazarova Salomat Ruzibaevna

Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Sultanov Samandar Maxmud o'g'li

Arxeolog (tadqiqotchi pedagog)

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации
основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением
№ 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: Xurshid Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

FILOLOGIYA

1. **Bekposhsha Ahmedova**
OGAHYNING “GULSHANI DAVLAT” ASARI LEKSIKASIDAGI ARABIY SO‘ZLAR
TAHLILI.....7
2. **Nasirov Abdurahim Abdumutalipovich**
O‘ZBEKISTON – XITOIY HAMKORLIGIDA XITOIY TILINING ROLI VA AHAMIYATI.....13
3. **Marg‘uba Abdullayeva**
AFROSIYOB ANTROPONIMINING TAHLILI VA TALQINI.....18
4. **Raufjon Maxmudov, Bahram Abdusharipov**
INGLIZ LEKSIKASI VA O‘ZBEK TILINING SUBSTRAT BIRLIKLARI O‘RTASIDAGI
MUNOSABAT.....23
5. **Raufjon Maxmudov, Bekposhsha Ahmedova**
OGAHYNING TARIXIY ASARLARI LEKSIKASIDA QO‘LLANGAN SO‘ZLARNING
BADIY-ESTETIK FUNKSIYALARI.....29
6. **Сайёра Самандарова**
ХОРИЖДА ТАҲСИЛ ОЛГАН ЖАДИД МАКТАБИ ЎҚУВЧИЛАРИ.....35

PEDAGOGIKA

1. **Чикалова Анна Вадимовна**
СТРУКТУРА БАЗОВОГО ПРОЦЕССА ПОДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОВ 16-20 ЛЕТ В
ЛЕГКОАТЛЕТИЧЕСКОМ СЕМИБОРЬЕ.....43

TARIX

1. **Собиров Курбонбой**
ЎЗБЕКИСТОН ХУДУДИДА ТЕМИР ДАВРИ СУҒОРИЛИШ ТАРМОҚЛАРИ ТАРИХИГА
ДОИР БАЎЗИ БИР МУЛОҲАЗАЛАР.....50
2. **Atadjanova Dilnoza**
XIVA ME‘MORCHILIGI MEROSIDA YOG‘OCHGA ISHLOV BERISH AN‘ANALARI.....54
3. **Muborak Madrimovna Matyakubova**
XVIII–XIX ASRLARDA XIVA XONLIGI ADABIY MUHITIDA O‘ZBEK,
QORAQALPOQ VA TURKMAN SHOIRLARINING O‘RNI.....58
4. **Matnazarova Gulnoz Baxtiyorovna**
QUYI AMUDARYO REGIONIDA ENEOLIT VA BRONZA DAVRI MUNCHOQLARI
O‘RGANILISH SAHIFALARIGA DOIR BA‘ZI MULOHAZALAR.....63
5. **Эримматова Гулноза Азимбой қизи**
РОССИЯ ВА ХИВА ХОНЛИГИ БИЛАН САВДО АЛОҚАЛАРИ ТАРИХИГА
ОИД БАЎЗИ ЧИЗФИЛАР.....67

6. Абдалов Умидбек ХОРАЗМ ВОҲАСИДА ИЛК ЎРТА АСР АҲОЛИСИ ДАФН ИНШОАТЛАРИНИ ЎРГАНИШ НАТИЖАЛАРИ.....	71
7. Babayazov Umidbek Pulatovich QADIMGI XORAZM VOHASIDA IQLIM O‘ZGARISHLARI VA DEHQONCHILIK MADANIYATINING SHAKLLANISHI.....	75
8. Собиров Курбонбой ҚУЙИ АМУДАРЁ ХУДУДИ ПАЛЕОГЕОГРАФИЯ ХОЛАТИ, ЎЗЛАШТИРИЛИШ БОСҚИЧЛАРИ.....	79
9. Rajabova Dinora Shavkatovna QORAQALPOQLARNING XORAZM HUDUDIGA KO‘CHIB KELISHINING A.BOLTAYEV MATERIALLARIDA YORITILISHI.....	84
10. Разикова Дилором Кадыровна ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА ЯПОНИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: КЛЮЧЕВЫЕ ЭТАПЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ.....	88
11. Adamova Farangizbonu Jamol kizi, Khalliyeva Gulnoz Iskandarovna THE CHARACTER ANALYSIS OF JACK IN THE NOVEL JACK RAYMOND.....	104

Сайёра Самандарова-

Урганч инновацион университети доценти

филология фанлари номзоди

e-mail: sayyorasamandarova68@gmail.com

ХОРИЖДА ТАҲСИЛ ОЛГАН ЖАДИД МАКТАБИ ЎҚУВЧИЛАРИ <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.20641632>**АННОТАЦИЯ**

Ушбу мақолада 20 аср бошларида Хоразмдаги жадид мактаблари ўқувчиларининг хорижда таҳсил олиши, уларнинг кейинги фаолияти ва тақдири ёритиб берилган. Уч нафар хоразмлик ўқувчининг хориждаги олий ўқув юртларида ўқиши, ватанига қайтиб ўз мутахассисликларига кўра фаолият кўрсатиши, жамият тараққиётига қўшган ҳиссаси ёритиб берилди.

Калит сўзлар: Жадид мактаби, мадраса, университет, Хоразм, Истанбул, Германия, Красноярск, агроном, тиббиёт, журналистика, “Катта террор” даври, катагон курбони.

Сайёра Самандарова-

доцент Ургенчского инновационного университета,

кандидат филологических наук

УЧЕНИКИ ДЖАДИДСКИХ ШКОЛ, ПОЛУЧИВШИЕ ОБРАЗОВАНИЕ ЗА РУБЕЖОМ**АННОТАЦИЯ**

В данной статье рассказывается об обучении учеников джадидских школ Хорезма за рубежом в начале XX века, их дальнейшей деятельности и судьбе. Освещается обучение трёх хорезмских учеников в зарубежных вузах, их возвращение на родину и деятельность по специальности, а также их вклад в развитие общества.

Ключевые слова: Джадидская школа, медресе, университет, Хорезм, Стамбул, Германия, Красноярск, агроном, медицина, журналистика, период «Большого террора», жертва репрессий.

Sayyora Samandarova –

Associate Professor at Urganch Innovation University,

Candidate of Philological Sciences.

PUPILS OF JADID SCHOOLS EDUCATED ABROAD**ABSTRACT**

This article tells about the education of pupils of Jadid schools of Khorezm abroad in the early 20th century, their further activity and fate. It covers the education of three Khorezm pupils in foreign

universities, their return to their homeland and activity in their speciality, as well as their contribution to the development of society.

Keywords: Jadid school, madrasah, university, Khorezm, Istanbul, Germany, Krasnoyarsk, agronomist, medicine, journalism, period of 'Big Terror', victim of repressions.

КИРИШ ВА ДОЛЗАРБЛИГИ

Хоразмда 1898-йилдан жадид мактабларининг ташкил этилиши, кейинчалик уларнинг сони кўпайиб, нафақат Хива, Янги Урганч шаҳарларида, балки турли ҳудудларда фаолият кўрсата бошлаши, таълим соҳасидаги рақобат, ривожланишга ҳам сабабчи бўлди. Негаки, анъанавий (эски) мактаб, рус-тузем мактаблари, мадрасалар фаолият кўрсатаётган даврда жадид мактабларидаги таълим тизими, ўқитиш услуби қисқа вақт ичида ўз самарасини берди, натижаларини кўрсата бошлади. Ана шундай жадид мактабларининг жамиятдаги натижаларидан бири Хоразмдаги жадид мактаблари ўқувчиларидан уч нафарининг хорижда таҳсил олиши эди. Бу уч нафар хорижда таҳсил олган шахс- Хивалик Бекжон Раҳмон, Янги Урганчлик Марям Султонмуродова, Гурланлик Олимжон Қодирийлар эди.

МЕТОДЛАР ВА ЎРГАНИЛИШ ДАРАЖАСИ

Мазкур мавзунини ёритишда Шерали Турдиев, Баҳром Ирзаев, Ш.Эшжонов, С.Самандар, У.Бекмуҳаммад монографияларидан ва ўша даврга оид архив ҳужжатлари, даврий матбуотдаги мақолалардан фойдаланилди. Ушбу манбаларни бир-бирига таққослаган ҳолда, қолаверса тарихий жараёнлардан келиб чиқиб ҳаққоний, ҳолис хулосаларга келинди.

НАТИЖАЛАР ВА МУҲОКАМА

Хоразмда янгича таълим жараёнлари бошланиши, қолаверса сийратидаги, генидаги илмга ихлос, тараққиётга интилиш боис 19 аср охири, 20 аср бошларидан бошлаб бир неча нафар хоразмликлар хорижда таҳсил ола бошлашди. Айнан уларнинг хорижда таълим олишлари, интилишлари ҳам 19 аср охирида таълим тизимига кириб келган янги усул туфайли содир бўлганди.

Ана шу сафдаги дастлабки Хоразмлик-1894-1898 йилларда Франциядаги Тулуза сув ҳўжалиги коллежида таҳсил олган Муҳаммад Аминаддинов эди. Муҳаммад Аминаддинов Тўрткўл (Петро-Александровск) ва Хива мадрасасида ўқиб кейинчалик, хорижда-Францияда таҳсил олган биринчи хоразмлик талаба эди. Кейинги уч нафар хорижда таҳсил олган хоразмликлар эса айнан Хива, Янги Урганч, Гурлан ҳудудларидаги жадид мактабларининг ўқувчилари эди. Уларнинг ўз давридаги иқтисодий қийинчиликлар, транспорт муаммоси-темир йўл йўқлигига қарамасдан Истанбул, Германия ҳудудларига оғир йўл машаққатларини босиб ўтиб айнан таълим олиш учун бориши матонат, ўзига хос жасорат ва ҳамма давр ёшлари учун ибрат бўлганди.

“1887йилда Хивалик хон маҳрамларидан бўлган Раҳмонберган оиласида туғилган Бекжон болалигидан илму маърифатга интилиб вояга етади. Отаси Раҳмонберган Хива хонлиги тарихида ислохотчи бош вазир Ислохўжа (1872-1913)нинг ёрдамчиси эди. У ўз устози билан 20 аср бошларида Хивада барпо этилган почта, телеграф, шифохона, масжид ва минора бунёд этилишида катта хизмат кўрсатган, ушбу иншоотларнинг қурилиш ишларига бошчилик қилган. Раҳмонберган жадидларни қўллаб қувватловчи бош вазирнинг маслаҳатига кўра, ғайрат-шижоатли, Ислохўжанинг жадид мактабини битирган ўғли Бекжонни Истанбулга ўқишга юборди. Шу тариқа, Бекжон 1913 йилнинг июлидан 1918 йилгача Истанбул университетида таҳсил олди” (1).

Бекжоннинг Истанбулда ўқиган даври унинг кейинги фаолияти, тақдирида ҳам муҳим ўрин эгаллади. Айниқса Бухоролик Абдурауф Фитрат билан дўстлиги айнан Истанбулдан бошланганди. Ўша вақтда улар ўқиган Истанбул университети “Мадрасат ул-Воизин” дея аталар, шаҳарнинг Соғучекешме маҳалласида жойлашганди. Ҳар иккала дўстнинг дунёқараши кенгайишида Усмонийлар салтанатидаги Ҳилмий (1865-1914) нинг “Ҳикмат”, Меҳмет Акиф (1873-1936)нинг “Сироти мустақим”, Абдурашид Иброҳим (1857-1944)нинг “Таарруфи муслимин” сингари даврий нашрлар ҳам таъсир қилади.

Университетда тарих, география, фикҳ, тафсир, ҳадис, калом, усули фикҳ, фарониз, сияри набавий, усмонли адабиёти, араб адабиёти, форс адабиёти, математика, илми хайъат, табиатшунослик, фалсафа, ижтимоъ ва тарбия, маълумоти ҳуқуқия, маълумоти иқтисодия ва молия, гигиена, хитобат, мавъиза, бадантарбия фанларидан сабоқ берилган.

Истанбул таҳсили Бекжон Раҳмоннинг таълим қандай бўлиши кераклиги ҳақидаги билимлари юксалишига ҳам хизмат қилди. Бу даврда Усманийлар салтанатида ҳам Исмоил Гаспиралининг “Динда, тилда, ишда бирлик” шиори асосидаги сингари “Ёш турклар” ҳаракати жамиятда кенг фаолият кўрсатарди. Хивадаги жаҳид мактабини битириб, Истанбулда ўқиётган Бекжон шу ҳаракат таъсири билан жаҳидчилик ғояларига берилди. Натижада 1918 йилда Истанбулдан жаҳид зиёлиси бўлиб қайтган Бекжон Раҳмон Хоразмда ҳам кенг ёйилган “Ёш хиваликлар” сафига қўшилди.

“1920 йилда хонлик тугатилиб, Хоразм халқ республикаси барпо этилгач, у “Ёш хиваликлар” каби ислохотчи сафдошлари билан ҳукумат таркибига кирди. Дастлаб маданият, сўнгра халқ маорифи нозир, кейин ХХР марказий ижроия қўмита иш бошқарувчиси бўлди. Бекжон Раҳмоннинг маданият нозир сифатида қилган энг катта иши 1920 йил 11 апрелда Хоразмнинг ўтмишдаги маданияти ва осори-атиқаларини келгуси авлодлар учун сақлаб қолиш мақсадида халқ маданияти музейини барпо этгани ҳамда унга раҳбарлик қилганидир. Шунингдек, 1923 йилда Хоразмда илк бор мусиқа мактабини ташкил этиб, воҳа мусиқа назарияси ва тарихи, Хоразм мақомлари ҳамда усуллари, нота ёзувининг ихтиро қилинишига оид “Хоразм мусиқий тарихчаси” китобини Девонзода билан бирга ёзиб, Москвада нашр эттиради.

Шунингдек, Бекжон Раҳмон 1920 йил 8 мартда воҳа тарихида илк бор матбуотга асос солди. Яъни, шу санадан бошлаб нашр этила бошланган “Инқилоб қуёши” газетасининг бош муҳаррири сифатида фаолият кўрсатди. Шунингдек, 1920-24 йилларда воҳада нашр этилган “Қизил Хоразм”, “Маориф”, “Хоразм хабарлари”, “Ёрдам”, “Ёшлар овози”, “Ишчилар товуши”, “Қопқон” сингари газеталарни ҳам ташкил этишга бош-қош бўлди. Ушбу нашрларда Фақирий, Комил Девоний, Мутриб, Роғиб сингари шоирларнинг шеър, ғазалларини чоп этдирибгина қолмай, уларни таҳлил этган ҳолда, адабиётшунос сифатида адабий таҳлилий мақолалар ҳам ёзган” (2).

Халқ маорифи нозир бўлиб ишлаган пайтида Бекжон Раҳмон воҳада янги мактаблар ташкил қилиш, узоқ овуллардаги болаларни мактабга жалб этиш, таълим масканларини ўқитувчилар билан таъминлаш учун жонқуярлик қилган жаҳид зиёлиси вазифасини бажарди. Шунингдек, Бобоохун Салимов билан бирга мактаблар учун “Алифбе” ва “Ўқиш китоби” дарсликларини ёзиб, чоп эттирди. Дарсликга мумтоз ва ўз давридаги шарқ ҳамда Хоразмлик шоирларнинг дидактик асарларини ҳам киритди.

Хоразмлик жаҳидлар ичида айнан Бекжон Раҳмон Закий Валидий каби Шафқи Бектўра, Фитрат, Чўлпон, Файзулла Хўжаевлар билан ҳам дўсту маслакдош эди. У 1920 йилнинг августида Боку шаҳрида ўтказилган, 30дан ортиқ мусулмон давлатлари вакиллари иштирок этган шарқ халқлари қурултойида ҳам фаол қатнашганди. Айнан Чўлпон билан ҳам Бокуда ўтказилган қурултойда танишиб дўст тутинганди. Маълумки Боку қурултойида Бекжон Раҳмон, Чўлпон, Закий Валидий, Анвар Пошшолардан ташқари Мунаввар қори, Ғози Олим Юнусов, Мирмуҳсин Шермуҳаммедов, Собиржон Раҳимий сингари кўплаб Туркистонлик жаҳидлар фаол иштирок этишганди.

Хоразмдан эса Бекжон Раҳмон билан бирга Отабой Абдуллаев, Муҳаммад Шариф Рўзмуҳаммедов, Рўзимуҳаммад Юсупов, Нурулла Ҳожиев, Аҳмад Маҳмудов, Абдулла Ёкубов, Абдулла Эрметов, Муҳаммаджон Ҳасановлар ҳам қатнашишганди.

1924 йилда ўтказилган миллий давлат чегараланишидан кейин ХХР тугатилиб Хоразм округи ташкил этилгач, Бекжон Раҳмон 1925-26 йилларда округ маориф бўлими мудири (яъни ҳозирги мактабгача ва мактаб таълим бошқармаси) вазифасида ишлайди. Кейин жаҳид дўстларидан, ўша вақтда Ўзбекистон халқ комиссарлари советининг раиси бўлиб ишлаётган Файзулла Хўжаевнинг таклифига кўра Самарқандда ташкил этилган Фан қўмитасида фаолиятини давом эттиради. Шу даврдаги “Аланга”, “Ер юзи”

журналларида адабиётшунослик, тилшуносликка оид мақолаларини чоп этдириб, республиканинг олд зиёлиларидан бири сифатида танилади. Шу боисдан ҳам уни 1926 йилнинг 26 февраль-5 март кунлари Боку шаҳрида ўтказилган Биринчи Туркология курултойида қатнашиш учун Ўзбекистон делегацияси таркибига киритишади.

Маълумки дунё шарқшуносларининг ушбу курултойда В. В. Бартольд, С. Е. Малов, А. А. Миллер, С. Ф. Олденбург, Р. Р. Поппе, А. Н. Самойлович, К. Юдахин, В. Б. Томашевский каби рус, М. Ф. Кўпрулузода (турк), Паул Виттек (немис), Бакир Чўпонзода (қрим татар), А. Бойтурсун (қозоқ) сингари дунёдаги машҳур 131 нафар олими қатнашган. Ўзбекистондан эса Ашурали Зоҳирий, Элбек, Раҳим Иноғомов, Ғози Олим Юнусов, Назир Тўрақулов, Шокиржон Раҳимий, И. Садрий, А. Абдужабборовлар қаторида Бекжон Раҳмон ҳам бор эди.

Курултойда туркий халқлар адабиёти ва тилшуносликка оид 38 та маъруза ўқилган ва муҳокама қилинганди. Муҳокамада сўзга чиққанлар орасида Бекжон Раҳмон ҳам бор бўлиб айнан ана шу курултойда Навоийнинг 500 йиллигига тайёргарлик кўриш ва унинг ижодини дунёда оммалаштириш, тарғиб қилиш масалалари кўриб чиқилганди. Шу тарзда нафақат Ўзбекистон миқёсидаги маданий, адабий тадбирларда, балки дунёда бўлиб ўтаётган етук олимлар иштирокидаги анжуманларда ҳам фаол қатнашаётган Бекжон Раҳмон республикаимизнинг энг фаол зиёлиси сифатида танилаётганди.

1926-29 йилларда Ўзбекистон ССР халқ комиссарлари кенгаши раиси Файзулла Хўжаевнинг таклифи билан Самарқандга келиб республика маориф комиссарлигининг “Маориф”, “Аланга” журналларида ва “Янги алифбо” кўмитасида фаолият кўрсатади ҳамда “Ўзбекистонда лотинчилик ҳаракати”, “Янги алифбе ҳарфи сираси тўғрисида”, “Бағдон шеvasи” сингари тилшунослик, адабиётшунослик ва санъатшуносликка оид мақолалар, “Салом” шеърини 1930 йилда ёзиб чоп этдиради.

Афсуски, Бекжон Раҳмон 1929 йилда Амударёдаги кемада бир гуруҳ кишилар томонидан қалтаклаб кетилган. 1932 йилда Тошкентга келиб фаолиятини давом этдиради ва Ғози Олим Юнусовнинг уйида яшаган. Чўлпон уни 1935 йилда охириги маротаба Самарқандда кўриб суҳбатлашган. 1937 йилда ИИХК Хоразм бўлими томонидан қамоққа олинган ва тарихчи Закий Валидийнинг маълумотига қараганда сургунда вафот этган.

Хонлик даврида Муҳаммад Аминнадин ва Бекжон Раҳмонлар хорихда таҳсил олишган бўлса, республика даврида (1920-1924 йиллар) Марямхон Султонмуродова ва Олимжон Қодирийлар Германияда таҳлим олишган хоразмлик истиқболли ёшлардан бўлишганди.

Марям Султонмуродова-1905-йил Урганчдаги Чандирқийт қишлоғида туғилган бўлиб, отаси Жуманиёз Султонмуродов Черников деган заводчи бойнинг Урганч шаҳридаги пахта тозалаш заводида ишлаган.

Табиатан адолатпарвар Жуманиёз Султонмуродов 1916-йилдаги чор мустамлакачилигига қарши бўлиб ўтган халқ қўзғолонида фаол қатнашган. Феврал ва март ойларида генерал Галкиннинг Тошкентдан келган олти минг кишилик қўшини қўзғолонни аёвсиз бостиргач, кўпчилик қатори у ҳам қочишга мажбур бўлади. Қорақалпоқлар орасида ва Тошкентда муҳожирликда юрган Жуманиёз Султонмуродов 1916-20-йилларда Хива хони ва мустамлакачиларга қарши бўлган “Ёш хиваликлар” ҳаракатининг фаолларидан Полвонниёзхожи Юсупов, Бобоохун Салимовлар билан танишиб, улар билан бирга истибдодга қарши курашади. Ниҳоят 1920-йилнинг февralида “Ёш хиваликлар” большевиклар мададига таяниб, Хива хонлигини тугатадилар ва Хоразм Халқ Республикасини ташкил этишади. Янги ташкил топган бу Республиканинг муваққат ҳукумат раиси этиб Жуманиёз Султонмуродов тайинланади.

Ана шундай фидойи инсоннинг қизи бўлган Марямхон ҳам тараққиётга интилиб яшарди. Отаси муҳожирликда юрган пайтларда Янги Урганч, Тўрткўл ва Тошкентдаги жадид мактабларида ўқиган Марям 1920-21-йилларда Оренбургга бориб, педагогика институтида таҳсил олади. 1922-йилда эса Германияда ўқиш имконияти пайдо бўлади ва Марям ҳам кўпгина ёшлар қатори Германияга илм-фан сирларини ўрганиш учун кетади.

Марямхонни хорижга ўқишга юбориш ташаббускорлари Полвонниёзхожи Юсупов, Бекжон Раҳмон ва табиийки унга оқ фотиҳа бериб ойдin йўл тилаган отаси Жуманиёз Султонмуродовлар бўлишганди. Шу тариқа жадид мактабларида, Оренбургдаги педагогика институтида таҳсил олган Марямхон Бухоро, Туркистонлик ёшлар қаторида Германияга йўл олади.

“Туркистон” газетасининг 1923-йил 29 июль сонidaги бир мақолада ёзилишича, Марям Султонмуродова Германияда ўз таъминоти ҳисобидан таҳсил олган. Яъни, ўша вақтдаги Хоразм халқ республикаси унинг учун пул ажратмаган. Олти йил давомида хорижда ўқиш Марямхонга осон кечмаган.

Эртой таҳаллусли ижодкорнинг “Туркистон” газетасининг 1924-йил 2 сентябрь сонida эълон қилинган мақоласида бу тўғрида шундай ёзилади: “...Хивалик Марямхон моддий томондан яхши таъмин қилинмагани учун йўлларида кўп чатоқликлар кўрадир. Чиндан ҳаёт хотини бўлмоқ ва Туркистонда қолгон опа-сингилларимизнинг истиқболи учун ҳеч ким кўрсатмас қаҳрамонлик қилиб келган қимматлик қизимизга Хоразм жумҳуриятимизнинг шундай совуққонлик билан қарашига Туркистон ёшлари таассуф этолмай туролмайдурлар”(3).

Марямхон қийин шароитларда яшашига қарамай, 1922-26-йилларда Берлин ва Дармштат шаҳарларидаги ўқувчилар семинарийсида ўқиб билим олади. 1926-27-йилларда эса Берлин мактабларида амалий машғулотларни ўтайди. 1927-28-йилларда Берлиндаги профессор Финкельштейн номидаги касалхона қошида тиббий ҳамширалар тайёрлаш курсларида ўқийди. 1928-йилда ватанига қайтган Марям Султонмуродова Тошкентдаги кечки коммунистик университетда бўлим мудир, “Ёрқин турмуш” (“Саодат”) журналида адабий ходим бўлиб ишлайди. Қатор ҳикоя ва очерклар ёзади, рус ва немис адабиётидан таржималар қилади.

Бироқ, хорижда олган билимларини ўз ватанида илму фан истиқболи учун йўналтиришни истаган Марямхоннинг қувонч ва орзу-умидлари узоққа бормади. 1937-йилнинг 13 сентябрида у аксилинқилобий фаолиятда айбланиб, Тошкент шаҳрида ҳибсга олинади. Марям Султонмуродовага Германияда таҳсил олган даврида “Озод Туркистон” деган жосуслик ташкилотига аъзо бўлганлик айби қўйилади.

Бу пайтда Саттор Жаббор, Олимжон Қодирий, Абдувоҳид Муродий, Хайринисо Мажидхонова сингари кўплаб хорижда таҳсил олиб қайтган ёшлар ҳам ҳибсга олинган, айримлари отиб ташланганди. Марям Султонмуродова ҳибсга олинган вақтда ўттиз икки ёшда бўлиб, Пўлат исми етти яшар ўғли ва Анора исми эмизикли чакалоғи бор эди.

“1938-йилнинг 9 октябрь куни Тошкент шаҳрида Олий суд ҳарбий хайъати сайёр сессиясининг ёпиқ суд мажлисида Марям Султонмуродовани жиноят процессуал мажмуасининг 14-54- ва 67-моддаси билан айблаш бўйича иш кўрилиб, мазкур мажмуанинг 128- ва 131-моддаларига биноан Марям Султонмуродова ўн йил қамоқ жазосига ҳукм этилади, беш йил муддатга сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум этилади. Марямхон гўдақларини қайнонасига ташлаб, то 1947-йилнинг 13 сентябрига қадар Қозон, Суздаль қамоқхоналарида, кейин НКВДнинг Колимадаги Дальстрой лагерида жазони ўтайди. Ниҳоят, муддатни ўтаб Хоразмга қайтган Марямхон ўз қишлоғида эндигина ишга киришганда, 1949-йилнинг 29 мартida яна ҳибсга олинади”(4).

Шу тариқа у 1949-йилда ҳам унга яна эски айблар: “миллатчилар билан учрашганлик ва жосуслик” айби қўйилиб, 29 март куни қайтадан жиноий иш қўзғатилади. Натижада Марям Султонмуродова беш йилга озодликдан маҳрум этилиб, Красноярскдаги қамоқхонага жўнатилади. Юрак хасталигига, пневмосклерозга йўлиққан шўрлик Марямхон шу тариқа яна беш йил ватани ва болалари дийдорига тўймай, маҳкумлик азобини тортади.

Ниҳоят, Марям Султонмуродованинг иши олий суд ҳарбий хайъатида полковник Лихачев томонидан кўриб чиқилиб, 1957-йил 2 августда унга қўйилган барча айблар бекор қилинди.

Марям Султонмуродова 1954 йилдан Урганч тумани Қорамон қишлоғида яшаб ҳамшира сифатида фаолият кўрсатади. Бироқ совет давридаги мустамлакачилик йилларида Марям

Султонмуродованинг умри таъқиблар, тазйиқлар билан кечди. Марям Султонмуродова 1971-йилда оламдан ўтди.

Марям Султонмуродова қаламига мансуб кўплаб мақола ва очерklar, “Меҳр кўзда”, “Кутилмаган бахт”, “Қалбим нидоси”, “Раҳмат десинлар”, “Мажнунтол”, “Карвонлар келганда”, “Бетамиз йигит” сарлавҳали ҳикоялар бу аёлнинг юксак иқтидоридан дарак беради.

Марямхон Султонмуродова билан бир вақтда Германияда таҳсил олган иккинчи хоразмлик Олимжон Қодирий эди. Олимжон Садриддинович Қодирий 1898 йилнинг 9 сентябрида Хива хонлигига қарашли Гурлан беклигида туғилган. Олимжон Қодирийнинг келини Лола Қодирий ўз қайнотаси (яъни Олимжон Қодирий) ҳақида қуйидагиларни ҳикоя қилди:

"Қайнонам Асия Қримова эрларини жуда кўп эслар эдилар. У киши ниҳоятда билимдон, ғайратли ва маданиятли инсон бўлган эканлар. У кишининг оналари оддий ўзбек аёли бўлган, бироқ отаси Садриддин Қодир ўғли Гурландаги обрўли хонадонлардан бирининг вакили бўлиб, ўзи ҳарбий лавозимда бўлган. У киши маърифатпарвар инсон бўлган ва ўғли Олимжоннинг замонавий таълим олишига, рус ва немис тилларини ўрганишига ўзи раҳбарлик қилган эканлар".

Олимжон ёшлигида бошланғич таълимни Гурландаги жадид мактабларидан бирида чиқаради. "Нўғай мактаблари" деб номланган мазкур мактаблар асосан Хорис Арслонов сингари татар ўқитувчиларига тегишли бўлиб, дунёвий фанлар ва рус тилини ўрганиш учун қулай эди. Бу мактабларни битирган ёшлар асосан ҳур фикрли, тараққийпарвар, жадидчилик ғояларига мойил бўлиб улғайишган. Мактабга Гурлан беги Худойберганбек Матниёзбеков ҳам ҳомийлик қилиб, дарслик, қўлланмаларни Тошкентдан олиб келган, синф хоналарини ҳам жиҳозлашга ёрдам берганди.

Бироқ, бу вақтда Хива хонлиги ярим мустамлака бўлиб, унинг бошқарув тузуми дунё тараққиётидан ортда қолган эди. Олимжон 14 ёшида мактабни тамомлаб, Гурландаги "Зингер" компаниясига ишга киради. У кўп ўтмай ўзининг интилиши ва тиришқоқлиги эвазига немис тилини ўрганиб, корхонадаги етакчи чилангарлардан бирига айланади.

1916 йил Гурлан ва Манғит бекликларида Афандиёрхон ва мустамлакачиларга қарши халқ ғалаёнлари бўлиб ўтади. Хива хонлигининг бир неча бекликларини қамраган халқ кўзғолонида Гурлан беги Худойберганбекнинг даъвати билан Олимжон Қодирий ҳам "Ёш хиваликлар" вакили сифатида иштирок этди. Шундан сўнг бутун хонлик худудида тараққийпарварларга қарши таъқиб қучайтирилди ва натижада Олимжон Гурландан чиқиб кетишга мажбур бўлди.

У 1918-19 йилларда Петро-Александровск (яъни ҳозирги Тўрткўл тумани)даги Туркистон Аавтоном республикасига қарашли 3-ҳарбий гарнизонга оддий аскар сифатида хизматга киради. Рус тилини мукаммал билиши туфайли гарнизон ҳарбий судининг вакили этиб сайланади. 1920 йилда эса Хива хонлигини тугатиб ХХР ни ташкил этишишларида фаол қатнашади. Полвонниёзхожи Юсупов, Бобоохун Салимов, Бекчон Раҳмон каби ХХР раҳбарларининг таклиф ва истаклари асосида изланувчан Олимжон Москвага ўқишга юборилади.

"1922 йил Бухоро Халқ Совет Республикаси (БХСР) ҳукумати раҳбари Файзулла Хўжаев ташаббуси билан Туркистон ва Бухородан Германияда ўқитиш учун талабалар юбора бошлар экан, Хоразм Республикасидан ҳам хорижда ўқитиш учун икки вакил ажратишини сўрайди. Кўп ўтмай Бухоро ҳукумати томонидан танлаган 55 кишилик биринчи гуруҳ Германияга жўнатилди. Шундан сўнг 20 кишидан иборат иккинчи гуруҳ Тошкентдан йўлга чиқади. Учинчи гуруҳ эса Москвада ўқиётган талабалар: Олимжон Қодирий, Шамсулбанот Ашрафова, Гулсум Музаффарова, Ғани Усмоновлардан иборат бўлиб, улар "БХСР Маданий ишлар ваколатхонаси" раҳбари Олимжон Идрисий бошчилигида йўлга чиқишади.

Олимжон Қодирий ҳам аъзо бўлган гуруҳ 1922 йилнинг октябрь ойи сўнгида Германиянинг Берлин шаҳрига етиб борди. Идрисий Туркистон талабаларини дастлаб тезкор тил ўргатиш курсларига топширади. Хорижий таълим олиш учун танланган ўқувчилар ёши

ва билим даражасига кўра бир неча гуруҳга тақсимланади ва уларни иқтидорларига қараб Германиядаги ўқув муассасаларига жойлаштириш бошланади” (5).

Ўзи билан борган талабаларга нисбатан ёши, билим ва тажрибаси катта бўлган 24 яшар Гурланлик Олимжон Қодирий Берлинда тўрт ойлик тайёрлов курсидан сўнг, қишлоқ хўжалиги соҳасида таҳсил олишга қарор қилган. Кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширгач, 1923-27 йилларда Германиянинг Виценхаузен (Witzenhausen) шаҳридаги қишлоқ хўжалиги академиясида таълим олади. 1926 йил у амалиётни ўша вақтдаги Чехословакиянинг Братислава шаҳри яқинида ўтаб, олий маълумотли агроном дипломини қўлга киритади.

Европада олий маълумот олган илк Гурланлик ўзбек агрономи Олимжон Қодирий 1927 йил Ўзбекистонга қайтиб келди. Бироқ, бу даврга келиб жамиятда қатағон сиёсати юритила бошланган ва шу боис у ҳам ватанига қайтгач, бошқа барча Германияда таҳсил олган талабалар қатори "ишончсизлар" рўйхатидан жой олганини ҳис қилганди.

Аввалига уни Хоразм ҳудудига киришига қаршилиқ кўрсатилиб, иш беришмайди. Тинимсиз кузатув, турли сўроқ ва саволларга тортилади. Охир оқибат у 1927 йил сўнгида Фарғона водийсига бориб ишга жойлашди. Дастлаб қишлоқ хўжалиги банкида масъул лавозимларда ишлаб, кейинчалик амалиётчи агроном сифатида Фарғонанинг Бағдод туманида, педагог сифатида эса, Фарғона Педагогика институтида фаолият олиб боради.

Олимжон Қодирий 1934 йил Самарқандга кўчиб келиб, Самарқанд Қишлоқ хўжалик институтининг "Тупроқшунослик ва умумий ер иши" кафедрасига ишга кирди. У ўзининг билимдонлиги, меҳнатсеварлиги билан қисқа муддатда илмий жамоа ҳурматини қозониб, кафедра доценти унвонига сазовор бўлди. Самарқанд шаҳрида кўним топган Олимжон Қодирий анчадан буён бошлаб қўйган илмий тадқиқотларини давом эттириш мақсадида аспирантурага ўқишга кирди. У турмуш ўртоғи - Самарқанд Халқ хўжалиги институти доценти Кримова Асия Ҳасановна, ҳамда фарзандлари Қахрамон ва Гулноралар билан тинч ва осуда яшай бошлади.

1937 йил. Жамиятда авж ола бошлаган қатағон сиёсати ўз ҳаётини эндиgina йўлга қўйиб, севган касби билан машғул бўлаётган ўзбек агрономи Олимжон Қодирийни ҳам домига тортиди.

Тадқиқотчи Баҳром Ирзаевнинг излданишларига кўра, "1937 йил 8 сентябрда унинг хонадони-Самарқанддаги Трактор кўчасининг 6-корпус, 16-уйида тинтув ўтказилди. Тинтувда унга тегишли паспорт, партбилет, хатлар, немис тилидаги 56 та китоб, оилавий ва шахсий суратлари, ва ҳатто оддий хўжалик ашёлари ҳам рўйхатга олинди ва олиб кетилди. Шунингдек, 2500 сўмлик шахсий омонат дафтарчаси ҳам давлат фойдасига мусодара этилди.

Тинтувнинг эртаси куни Самарқанд шаҳрида ўтказилган дастлабки сўроқда асосан Олимжон Қодирийнинг Германияга бориши тарихи билан қизиқишди. Асосий эътибор, унинг совет давлати "халқ душмани" дея қарайдиган Олимжон Идрисий, Заки Валидий, Садри Мақсудий ва Мустафо Чўқайлар билан алоқаси бор йўқлигига қаратилди" (6).

1938 йил 9 октябрь соат 11:15дан 11:35 гача давом этган машъум "Учлик" (НКВД тройка) суди уни отувга ҳукм этди. Ҳукм ижроси ўша куниёқ таъминланди. Олимжон Қодирий отилди.

Бекжон Раҳмон, Марям Султонмуродова, Олимжон Қодирийларнинг хорижда таҳсил олиши ўз даври учун матонат, жасорат тимсоли эди. Қолаверса жадид мактаблари ўқувчиларининг мактабда география, тарих, рус тили, математикадан юқори даражада сабоқ олиши, ушбу ўқувчиларининг истикболига ҳам хизмат қилди. Бекжон Раҳмоннинг Истанбулда турк, Марям Султонмуродова, Олимжон Қодирийларнинг Германияда немис тилини чуқур ўрганишлари, кейинчалик уларнинг ватанларига қайтиб, ўзга халқ тили, маданиятини ўз юртларида тарғиб қилишларига ҳам сабаб бўлди. Яъни улар ўз даврида хориждаги таълим тизими, ўзга халқлар маданияти, тилининг Хоразмдаги илк тарғиботчилари ҳам бўлишганди. Гарчи ушбу учала шахс совет давридаги қатағон давр қурбони, жабрдийдаси бўлишсада, шунгача бўлган даврда ўз соҳаларида юрт ривожини, соҳа тараққиёти учун ўзига хос катта ҳисса қўшишган.

ХУЛОСА

Бекжон Раҳмон, Марям Султонмуродова, Олимжон Қодирийларнинг ҳаёти, фаолияти, хорижда таҳсил олган илк талабалар бўлгани ҳамма давр ёшлари учун ибрат намунаси бўлиб хизмат қилади. Шу боис уларнинг ҳаёти, фаолияти ва советлар давридаги фожиали тақдири илмий тадқиқ қилиниши, ҳужжатлар, манбалар асосидаги тарихий ҳақиқат ёритилиб бориши керак. Шунингдек уларнинг фаолияти бадий асарлар қаҳрамонлари тарзида оммалаштирилиши, бадий . ҳужжатли фильмлар суратга олинishi, номлари ўзлари туғилган ҳудудларда абадийлаштирилиши, улар номи билан олий ўқув юртларида стипендиялар таъсис қилиниши лозим. Негаки,жадид мактабларининг ушбу учала ўқувчиси ҳамма давр ёшлари учун ўз фаолиятлари билан ибрат намунаси бўлиб хизмат қилади.

Iqtiboslar/References/Сноски

1. Умид Бекмуҳаммад “Хоразм жадидчилик ҳаракати энциклопедияси”, “Milleniumus print” нашриёти, Урганч- 2024 йил, 20-бет.
2. Сайёра Самандар, Умид Бекмуҳаммад “Хоразм жадид мактаблари” , Milleniumus print” нашриёти, Урганч-2025 йил, 84-бет.
3. “Туркистон” газетасининг 1924-йил 2 сентябрь.
4. Шерали Турдиев “Улар Германияда ўқиган эдилар”, “Фан” нашриёти, Тошкент-1991 йил, 56-бет.
- 5.Умид Бекмуҳаммад, Сайёра Самандар “Хоразм жадидларининг мустамлакачилик даврларида қатағон қилиниши”, “Milleniumus print” нашриёти, Урганч- 2025 йил, 230-бет.
- 6.Баҳром Ирзаев, “Олимжон Қодирий-Германияда олий таълим олган хоразмлик талаба” мақоласи. “Хоразм тарихи замонавий тадқиқотларда” тўплами. Тошкент-Урганч, 415-бет.

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 6 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 3, HOMEP 6

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 3, ISSUE 6

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадqiqот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000